

Джеймс Джойс
Двама храбреци

Горещата сива августовска вечер се спусна над града, топъл вятър, спомен от лятото, духаше по улиците. Улиците, заспали в омарата на неделята, бяха отрупани с цветовете на тълпата. Като светещи перли, лампите осветяваха посоката на живата материя долу, която променяше формата и оттенъка си, пращайки на прекрасната вечер странният си живителен шум.

Двама младежи се спускаха от хълма на Рутланд Скуеър. Един от тях точно привършваше дългия си монолог. Другият вървеше на края на пътя, имаше заинтригуван вид. Беше тумбест и недоद्याлан. Каскета му беше килнат назад, а разказът на другия набръчкваше лицето му в ъгълчетата на очите, носа и устата му. От треперещото му тяло излизаше хрипящ смях. Очите му светеха с интерес и сезираха в лицето на говорещия. Един два пъти притегли дъждобрана на раменете си, в стил тореадор. Бричовете, белите гумени ботуши и дъждобрана показваха, че е млад. Но възпълната му фигура, рядката сива коса и бръчките застаряваха лицето му.

Когато монолога свърши се смя глупаво за около минута. После каза:

– Ами... Дай една бисквитка!

Гласът му беше силен, а за да засили думите каза:

– Това ти взема самотата, неповторимо, може да се каже рядка бисквитка.

Изведнъж стана тих и сериозен. Беше говорил цял следобед в кръчмата на улица Дорсет, беше уморен. Много хора считаха Линехан за пиянде, но независимо от репутацията му, но находчивостта и сладкодумството му предпазваха приятелите му от генерални заключения. Имаше навика да влиза в компанията им в бара, да седи отстрани, докато не го включат в компанията. Беше скитник, въоръжен с безкраен брой истории, вицове, гатанки. Безчувствен към неучтивостта. Никой не знаеше точно с какво преживява, името му се свързваше, обаче, с ралитата.

– Откъде я намери, Кърли?

Кърли се облиза.

– Една нощ, човече, – започна. – си вървах по Дам и там я забелязах, хубавелката под часовника, казах добър вечер, както сам знаеш, вече. После тръгнахме да се разхождаме надолу по канала и ми рече, че била прислужница в къща на улица Багот. Сложих си ръката на кръста ѝ и я стиснах, оная нощ. После, на другата неделя, я поканих на среща. Тръгнахме към Данибрук и я взех на полето. Каза, че ходела с млекаря... Прекрасно, човече. Носи ми цигари всяка нощ и плаща трамвая.

Една нощ ми донесе две жестоки цигари... А ти знаеш колко обожавам да пуша! Страхувах се, човече, че ще заплямпа за семейство. Ама хитрува!

– Може да си мисли, че искаш да се ожениш за нея! – каза Ленехан.

– Казах й, че са ме изхвърлили от работа. Казах й, че живея в Пим. Не ми знае името, даже. Бях на косъм да й го кажа. Под класата й съм, знаеш!

Ленехан се засмя, отново.

– Това е най-доброто, което съм чувал, заслужава си да хапнем по една бисквитка!

Кърли трудно схвана комплиментата. Беше син на полицейския инспектор и беше наследил фигурата и походката на баща си. Вървеше развявайки ръце, изправен, а главата му се въртеше насам натам. Имаше голямо кръгло мазно лице, от което вечно течеше пот, а кръглата му шапка изглеждаше като втора глава, изникнала над първата. Гледаше право напред, а на парадите и когато се зазпяваше по някой на улицата извърташе и цялото си тяло. Сега живееше в града. Ако имаше свободно място някъде винаги му даваха най-тежката работа. Често може да го видите с полицаите, в обикновени дрехи, говорещ нещо настоятелно и забързано. Познаваше отвътре всички престъпления, а често го оставяха да се справя сам на финала. Говореше без да слуша. Говореше основно за себе си, какво е казал на някого и какво му е казал онзи, какво е казал, за да оправи нещата. А когато докладваше диалозите, той произнасяше първата буква на името си като флорентинец.

Линехан му предложи цигара. В тълпата Кърли се усмихваше на младите момичета, а приятеля му гледаше огромната бледа луна, заобиколена с двойно хало. Взираше се нагоре, където бледата паяжина на мрака обсебваше всичко. Каза:

– Ами... кажи ми Кърли, предполагам, че си готов да я зарежеш.

Кърли намигна.

– Ами тя знае ли правилата на играта? Никога не можеш да ги разбереш тези жени.

– Всичко е наред, – каза Кърли. – Знам какво да правя с нея, човече! Тя тича по мен.

– На такива като теб им викам лотарджии!

Сянка на присмех се появи по лицето му! За да му е добре на него, винаги прибягваше до ласкателствата. А и Кърли не страдаше от остър разум.

– Няма нищо, което да докосне добрата слугиня! – заяви той. –

Можем да се хванем на бас!

– С един, дето ги е опитвал всичките – каза Линехан.

– Първо обичам да излизам с момичета, с момичета далече от изисканото общество. Да ги кача на трамвая, човече, да плащам билетите, да ги вода на концерти или на някоя пиеса, да купувам шоколад и бонбони и разни такива. Събирам пари за такива неща! – добави замислено, за да не би да не му повярват.

Но Линехан му вярваше, кимна.

– Знам играта, за балами е!

– Проклет да съм, почвам да бягам от това!

– Тук също!

– Далече от една от тях!

Облиза горната си устна. Спомените разнежиха очите му. Той се загледа в бледият лунен диск, сега почти забулен от облаците.

– Тя си беше... някак почти добре!

Стана тих. После добави.

– Сега е на хиподрума. Една нощ я видях в колата по улица Ърл с две момчета.

– Предполагам, какво си направил. – каза Линехан.

– Има други пред мен в живота й! – каза философски Кърли.

Този път Линехан не му вярваше. Поклати глава и се усмихна.

– Не можеш да ме излъжеш, Кърли!

– Честен кръст! Не ми ли разказа тя за себе си?

Линехан направи трагикомичен жест.

– Долен лъжец!

Докато прекосяваха релсите до Тринити Колидж, Линехан излезе на пътя и погледна часовника.

– Минава двацет!

– Достатъчно! – каза Кърли. – Ей сега ще е тук! Винаги я карам да ме почака малко.

Линехан се засмя.

– Охо! Кърли, винаги си знаел как да се отнасяш с тях!

– Знам им всичките малки номера! – съгласи се Кърли.

– Каж ми! Ще можеш ли да я разкараш? Знаеш, че е трудна работата. Проклет да си! Е, какво?

Малките му очички се взряха в лицето му, търсейки отговор. Кърли поклати глава, като някакво упорито насекомо, а веждите му се сключиха.

– Ще я разкарам! Остави това на мен!

Линехан не каза нищо повече! Не искаше да ядосва приятеля си, да бъде пратен по дяволите и да му кажат, че съветите му не са хич необходими. Тук беше необходим малко такт. Но веждите на Кърли си останаха склучени. Сега мисълта му течеше в друга посока.

– Тя е една хубава малка курва! Ето какво е!

Вървяха по Насау, после завиха в пресечката на Килдея. Близко до вратата на клуба, на улицата свиреше на арфа един уличен музикант, пред малка тълпа слушатели. Удряше по струните и от време на време вдигаше глава към лицата на новопоявилите се. Арфата, като че ли безгрижна, изглеждаше тоста тежка в очите на зрителите и в ръцете на господаря си. С една ръка свиреше „Тихо, о Мойл“, а с другата следеше нотите. Мелодията беше бавна и дълбока.

Младежите вървяха без да говорят, а музиката като че ли ги следваше. Стигнаха Стефан Грийн, после прекосиха пътя. Шума на трамваите, светлините и тълпата ги стреснаха.

– Ей там е! – каза Кърли.

Млада жена стоеше на ъгъла на улица Хюм. Носеше синя рокля и бяла моряшка шапка. Седеше на бордюра, с чадър в ръка. Линехан стана любвеобилен.

– Дай да я видя, Кърли! – каза.

Кърли му хвърли кос поглед, на лицето му се появи ужасна усмивка.

– Нима се опитваш да надникнеш в живота ми?

– Проклет да си! Не ща да се запознавам с нея! Просто искам да ѝ хвърля един поглед! Няма да я ям!

– А, да я видиш? – каза Кърли, далеч по-мило. – Ами, ще ти кажа какво! Ще отида при нея, а ти ще минеш уж случайно!

– Готово!

Кърли тръгна, ни после Линехан извика:

– Ами после? Къде да се срещнем?

– В десет и половина!

– Къде?

– На ъгъла на Мериън. Ще те чакам!

– Сега всичко е ок!

Кърли не отговори. Прекоси шосето. Имаше нещо конкистадорско във фигурата, в крачките, в големите му шумни ботуши. Стигна до жената и без да поздравява, направо заговори. Тя разпъна чадърта си и потропа с пети. Един два пъти се разсмя и поклати глава.

Линехан ги наблюдава няколко минути. После се забърза и прекоси

шосето. Докато прекосяваше Хюм, усети позната миризма, загледа се в жената. Беше си облякла неделната рокля. Синята ѝ пола, тънкото ѝ кръстче, обвито с кожен черен колан. Голямата катарама, като че ли го правеше още по-тънко, а леката бяла блузка се издуваше като платно. Носеше къс черен жакет, с перлени копчета и дрипава черна боа. Раменете ѝ бяха голи, а целият ѝ бюст осеян с цветя. Линехан забеляза късо-то ѝ мускулесто тяло. Здраве цъфтеше по лицето ѝ, по дебелиите ѝ червени бузи, в сините ѝ очи. Имаше недодялани черти. Огромни ноздри, провиснали устни, които седяха постоянно отворени и два огромни предни зъба. Линехан свали шапката си, а приятелят му го поздрави отдалеч.

Линехан се затича към хотел Шелдън, където се спря и зачака. След малко ги видя да се приближават, завиха надясно, последва ги тихо надолу по площад Мериън. Видя как главата на Кърли се извиваше към момичето, като бик. Следеше ги, докато не се качиха на трамвая за Донибрук, после се обърна и тръгна обратно по същия път, по който дойдоха.

Сега, когато беше сам, изглеждаше още по-стар. Изглежда веселието го беше напуснало, като стигна до релсите на Дюк Лоун, остави главата си да ги следва. Въздухът, наситен с музиката на арфата, започна да контролира движенията му. Големите му крака следваха мелодията, а пръстите му като че ли лениво отбелязваха всяка пауза.

Заобиколи Стефан Грийн и тръгна по Графтън. Загледа се в тълпата, изглеждаше мрачен. Считаше за тривиално, всичко което иначе би го очаровало и не отвърна на нито един от подканящите го да бъде по-смел погледи. Знаеше, че трябва да говори, да кани, да забавлява, а гърлото му беше прекалено сухо за тази задача. Проблемът къде да чака Кърли го тормозеше малко. Не виждаше друг начин, освен да се разхожда. Зави на ляво, стигна до ъгъла на Рутлънд, тръгна по тихата тъмна улица, чиято неугледност му харесваше. Най-сетне се спря пред табелата на прозореца на един мизерен магазин, на която с бели букви бе написано „Бар-бюфет“, а на две други бележки „Джинджифилова бира“ и „Джинджифилов ейл“. На витрината имаше рязана шунка на голямо синьо плато, а до него чиния с парче сливов пудинг. Загледа се втренчено и най-сетне влезе в магазинчето. Беше гладен, беше изял само две бисквити след закуска. Седна на една маса, срещу две работнички и един механик. Едно мръсно момиче му поиска поръчката.

– Колко струва порция грах.

– Три пенса, Сър.

– Донеси ми една порция и бутилка джинджифилова бира.

Беше груб, за да покаже колко е важен, тъй като неговото влизане беше последвано от кратка пауза в разговора отсреща. За да изглежда по-естествено хвърли шапката си на масата и се облегна на лакти. Механика и работничките го изгледаха бавно, точка по точка и после се върнаха към разговора си. Момичето донесе горещия грах, подправен със пипер и оцет, вилица и бирата. Яде с апетит, беше му вкусно и си хареса магазинчето наум. Като омете всичко в чинията си наля бира и се замисли за Кърли. Във въображението си виждаше двойката да върви по някоя тъмна уличка, чуваше енергичния му дълбок глас и съзираше циничността в устата на младата жена. Това го накара да усети остро собствената си липса на пари и дух. Беше се уморил да чука по вратите, да хваща дявола за опашката, от некадърници и интриганти. Щеше да стане на 31 ноември. Ще има ли някога свята работа? Ще има ли някога собствен дом? Мислеше си колко прекрасно щеше да бъде да седне до огъня и да има хубава домашна вечеря. Беше се шлял достатъчно дълго с приятели и момичета из улиците. Знаеше колко струват тези приятели и момичета. Опитът го караше да се отвращава от света. Но все още имаше надежда. Все още можеше да има някъде свое си собствено кътче и да е щастлив, само да срещнеше някое хубаво простичко момиче, което да е готово да го вземе.

Плати си сметката и излезе от магазинчето замечтан. Излезе на улица Капел и пое към центъра. После зави към Дейм. На ъгъла на улица Джордж срещна двама стари познати и се разприказва с тях. Беше доволен, че щеше да си почине малко от вървенето. Питаша дали е виждал Кърли и кога за последно. Каза, че е прекарал целия ден с него. Загледаха се празно в няколко фигури в тълпата и после изкритикуваха. Единият каза, че е видял Мак преди час на улица Уестморланд. Линехан каза, че е бил с него предната нощ в Еган. После онзи пита, дали е вярно, че Мак е спечелил доста на билиард. Линехан не знаел, каза само, че Холохан е платил питиетата в Еган.

Остави познатите си в десет без четвърт и тръгна нагоре по улица Джордж. Зави вляво от магазините и тръгна по Графтън. Тълпа от младежи и момичета шумяха наоколо, а нагоре по улицата чу как се поздравяват. Стигна до часовника на Хирургическия колеж, стрелката показваше десет. Забърза се по пътеката в градината, страхувайки се, че ще изпусне Кърли. Като стигна ъгъла на Мериън, застана в сянката на една от лампите и запали цигара. После се взря в мястото, където очакваше да се появят Кърли и момичето.

Мозъкът му се проясни. Чудеше се дали Кърли щеше да се оправи с нея. Чудеше се дали ще ѝ каже сега или ще изчака. Испита всичките неприятности на ситуацията, като че ли той беше главното действащо лице. Добре, щеше да я разкара. Изведнъж се сети, че вероятно ще я изпрати по друг път и ще му върже тенекия. Очите му гледаха към улицата, нямаше знак от тях. Вероятно беше минал поне половин час, откакто видя часовника. Дали и Кърли си мислеше същото? Запали цигара и запуши нервно. Гледаше всеки трамвай, който спираше на ъгъла. Трябваше да са тръгнали по друг път. Цигарата свърши и той я изхвърли на пътя.

Изведнъж ги видя, идваха към него. Запита се как ли е минала разходката. Вървяха бързо, момичето почти притичваше, а Кърли крачеше с огромните си стъпки. Не говореха. Знаеше, че Кърли се е провалил, нямаше начин!

Тръгнаха надолу по улица Бейгът, последва ги от разстояние. Като спираха и той се спираше. После поговориха малко и момичето заслиза по стъпалата на къщата. Кърли поседя малко на края на пътечката. Минаха няколко минути. После вратата се отвори бавно и предпазливо. Жената се затича по стълбите и се закашля. Кърли се обърна и тръгна към нея. Облата ѝ фигурка се скри за няколко секунди в тъмното и после пак се появи, тичаше нагоре по стълбите. Затвори вратата, а Кърли тръгна към Стефан Грийн.

Ленехан тръгна нататък. Паднаха няколко капки дъжд. Взе ги като предупреждение, обърна се към къщата, за да види дали не го наблюдава младата жена и забърза по пътя. Грижата и бързината го накараха да се задъха. Чу че го викат:

– Здравей, Кърли!

Обърна се, после продължи да тича. Преследваше го Линехан, държеше дъждобрана в ръка.

– Ей, Кърли!

Изравни се с него и погледна към лицето му. Не изразяваше нищо.

– Ами, заряза ли те?

Стигнаха до ъгъла на Ели Плейс. Без отговор. Кърли зави в ляво и тръгна по пресечката. Пълно сурово хладнокръвие. Линехан вървеше до приятеля си, едвам дишаше. Беше объркан и в гласа му се прокрадна нотка на страх.

– Няма ли да ни кажеш? Опита ли с нея?

Кърли се спря пред първата лампа и го изгледа. После с жест, протегна ръка към светлината, засмя се отвори шепата си. На светлината на лампата проблесна малка златна монета.

КРАЙ

© 1914 Джеймс Джойс
© 2008 Мирена Пламенова, превод от английски

James Joyce
Two Gallants, 1914

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5482>]